

Уикипедияға қош келдіңіз!

Бұл кез келген адам еркін өңдей алатын ашық әрі тегін энциклопедия.

Қазір қазақ тілінде **244 314** мақала бар.

[Мақала бастау](#) [Порталдар](#) [Танысу](#) [Санаттар](#) [Елшілік / Embassy](#)

Таңдаулы мақала

Жұлдыз

Жұлдыз — массасы ерекше ауыр, өзегіндегі термоядролық реакция арқылы айналасына тұрақты жарық шығаратын, плазмалық газ және плазма күйдегі аспан денесі. Жұлдыздарды арнаулы түрде Жұлдыз астрономиясы ғылымы зерттейді.

Астрономдар жұлдыздардың спектрін, жарық шамасын, кеңістіктегі қозғалысын өлшеу арқылы оның салмағын, жасын, құрамындағы металл мөлшерін және басқа да қасиеттерін таниды. Жұлдыздың жалпы сапасы оның өзгерісі мен кейінгі тағдырының маңызды көрсеткіші. Басқа қасиеттері, мысалы диаметрі, өз осында айналуы, қозғалысы мен температурасы қатарлылар оның тарихи өзгерісі барысында ұқсамайды. Жұлдыз температурасының жарық шамасына байланысты суреті әдетте "HR диаграммасы" деп аталады. Ол арқылы жұлдыздың жасы мен өзгеріс сатысы айқындалады.

Жұлдыздар ғарышқа біркелкі шашылған емес. Олардың көбі тартылыс күш әсерінде ұйысып екіден көп қос жұлдыздарға біріксе, тіпті неше миллиард жұлдыздар топтасып алып жұлдыздар шоғырыдарға айналады. Екі жұлдыздың орбитасы оларды жақындатқанда олардағы өзгеріс тездейді.

Оқу

[Барлық таңдаулы мақала](#)

...

Жақсы мақала

Биология

Биология (көне грекше: βιολογία; βίος – өмір + λόγος – ғылым) — тірі ағзаларды және олардың тіршілік ету процестерін зерттейтін ғылым. Жаратылыстану ғылымдарының бір саласы.

Ол тіршілік құбылыстарының бәрін, тірі ағзалардың құрылысы мен қызметін, олардың табиғи бірлестіктерін, таралуын, эволюциясын, өзара бір-бірімен және өлі табиғатпен байланысын зерттейді. Биологияның негізгі міндеті — бүкіл органикалық дүниенің (жануарлардың, өсімдіктердің, саңырауқұлақтардың, бактериялардың, вирустардың) қасиеттерін, пайда болуы мен даму заңдылықтарын зерттеу арқылы жалпы тіршіліктің мәнін анықтау, оны басқару, мақсатқа сай өзгерту әдістерін табу.

Биологияның жалпы халық шаруашылығында, әсіресе медицина мен ауыл шаруашылығында маңызы аса зор.

Escherichia coli

Оқу

Барлық жақсы мақала

Тәулік суреті

...

Уикимедиа қорының басқа да жобалары

Ортаққор
Ашық файлдар қоры

Уикисөздік
Ашық сөздікқор

Уикидерек
Ашық дерек базасы

Уикикітап
Ашық кітап пен оқулық қоры

Уикидәйек
Дәйексөз жинағы

Уикиқайнар
Ашық кітапхана

Уикитүрлер
Түрлер тізімдемесі

Уикисабақ
Білім қоры

Уикисаяхат
Жиһанкез нұсқаулығы

MetaWiki
Жобаларды үйлестіру

МедиаУики
Уики бағдарламалық жасақтама

Жаңалықтар

Ағымдағы оқиғалар: [Футболдан әлем біріншілігі](#) • [Ирандағы соғыс](#) • [Ауғанстан–Пәкістан соғысы](#) • [Газа соғысы](#) • [Судандағы азамат соғысы](#) • [Ресейдің Украинаға басып кіруі \(хронологиясы\)](#)

- 16 шілде — [Украина премьер-министрі](#) болып **Сергей Фёдорович Корецкий** (*суретте*) сайланды.
- 7 шілде — [Халықаралық Олимпиада комитеті](#) **Ресей Олимпиада комитетіне** қойылған шектеулерді уақытша алып тастады.
- 22 маусым — [Венесуэладағы](#) жер сілкінуі себебінен 1450-ден астам адам қайтыс болды.
- 22 маусым — [Ұлыбритания премьер-министрі](#) **Кир Стармер** жуырдағы отставкасын жариялады.
- 11 маусым — [Солтүстік Америкада](#) **Футболдан 2026 жылғы әлем біріншілігі** басталды.
- 31 мамыр — [Будапешттің Пушкаш стадионында](#) [франциялық Пари Сен-Жермен футбол клубы](#) **2026 жылғы УЕФА Чемпиондар Лигасының** чемпионы атанды.

Жақында қайтыс болғандар: [Оливер Три](#) • [Бернадетт Ширак](#) • [Төленді Ахметжанов](#) • [Тед Тёрнер](#) • [Бақыт Түменова](#) • [Мұхтар Шаханов](#) • [Есмұхан Обаев](#)

Қарау

Білгенге маржан

- Еврей халқы бір бірімен [Шалом алейхем](#) деп амандасады, мағынасы «сізге тыныштық болсын»!
- Балаға ата-анасының [гені](#) 50/50% бірдей бөлініп беріледі. Бұл еркектер әйелдерден артық, еркектер әйелдерден бір саты жоғары тұру керек деген аңызды ([миф](#)) толықтай жоққа шығаруға жеткілікті. Бұл еркек пен әйелдің теңдігінің бір дәлелі.
- Адамда ДНҚ спиралдарынан тұратын барлығы 46 хромосома бар оның тең жартысы жыныстық мүшелерде сақталады.
- [Apple](#) компаниясының алғашқы логотипінде [Исаак Ньютонның](#) суреті болған.
- [American Airlines](#) жолаушыларға берілетін салаттың құрамынан [зәйтүнді](#) алып тастап, 40 000\$ үнемдеген.

- 1939–1946 жылдары туғандара арасында **Амангелді аты, ал 1945 жылы туғандар арасында Жеңіс** аты ең көп қойылған.
- Лазерлік принтердің алғашқы істейтін прототипі 1972 жылы жасалды.
- Третьяков галереясының ішінде де бір киіз үй бар.
- Гармония тынысын радиодан да естіп алуға болады.
- Хамелеондардың түс өзгерте алуы меланосомалардың әрекетіне байланысты.

Ұсыну

...

Күндерек

18 шілде

Мейрамдар

- Испания, еңбек күні
- АҚШ, Хот-дог күні
- Уругвай, Конституция күні
- Жапония, теңіз күні

Оқиғалар

- 64 — Рим қаласында өрт салдарынан бүкіл қала жанып кетті
- 1872 — Ұлыбританияда тұңғыш рет құпия дауыс беру процедурасы өткізілді
- 1898 — Атлетик Бильбао Испандық футбол клубі құрылды
- 1968 — «Intel» компаниясы құрылды. Оны құрған Роберт Нойс және Гордон Мур.
- 1980 — Бірінші үнді ғарыш серігінің іске қосылуы
- 2000 — Лондон қаласында Джон Леннонға арналған ескерткіш ашылды.

Дүниеге келгендер

- 1635 — Роберт Гук (1703), ағылшын физигі, химигі, математигі, астроном, биолог және архитектор.
- 1811 — Уильям Теккерей (1863), ағылшын жазушысы
- 1813 — Эмиль Эггер (en: Émile Egger) (1885), француз филологы және тарихшы.
- 1853 — Хендрик Лоренц (1928), голланд физигі, 1902 жылдың Нобель сыйлығының лауреаты.
- 1871 — Джакомо Балла (1958), италияндық суретші.
- 1937 — Роалд Хофман, американдық химик, 1981 жылдың Нобель сыйлығының лауреаты.
- 1948 — Хартмут Михель, неміс биохимигі. Химиядан 1988 жылдың Нобель сыйлығының лауреаты.

Қайтыс болғандар

- 1968 — Корней Хейманс, Бельгия физиологі, 1938 жылдың Нобель сыйлығының лауреаты.
- 1986 — Стенли Роуз (1895), ағылшын футболісті, FIFA президенті (1961—1974 жж.).

Қазір 2:10 am, Сенбі, 18 шілде, 2026 (UTC+5) – Бетті жаңалау (https://kk.wikipedia.org/w/index.php?title=%D0%91%D0%B0%D1%81%D1%82%D1%8B_%D0%B1%D0%B5%D1%82&action=purge)

Қарау

...

Шілде айына ортақ жұмыс

Таңдалмаған. Оны сіз де жасай аласыз!

Осы айдың бітуіне **14** күн қалды. — Бетті жаңалау (https://kk.wikipedia.org/w/index.php?title=%D0%91%D0%B0%D1%81%D1%82%D1%8B_%D0%B1%D0%B5%D1%82&action=purge)

«https://kk.wikipedia.org/w/index.php?title=Басты_бет&oldid=3404636» бетінен алынған